

בי"י שיעזור לו להיות כמקדם ביתר שאת ויתר עוז ויקבל תענוג וחיות הבורא ב"ה. ונוכל לומר שזהו פי' הכתוב ויקח מאבני המקום. היינו בעת שראה לבו קשה כאבן אזי וישם מראשותיו. שזכר שהי' לו עתים לטובה שדבק עצמו בהשי"ת וגם יהי' לו עתים לטובה בעזהש"י:

עוד י"ל ויקח מאבני המקום. אבני הם האותיות שבכל תיבה. כי בכל דבר ובכל מקום האותיות הם הנותנים חיות. ומזה נעשה צירוף תיבה או דבר או מקום. כי כל האותיות נלקחין מן כ"ב אותיות של התורה. והתורה היא הנותנת חיות בכל דבר. כי אורייתא וקוב"ה חד הוא. והו ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו. והאמין כי כל דבר וכל מקום הוא מאתו ית' ומחיות התורה ע"כ אין לו לדאג כלל כי הכל מאתו יתברך.

ובזה ויחלו"ם. נעשה כחול"ם הזה שהוא רק נקודה. וכשהוא למעלה הוא חול"ם וכשהוא למטה הוא חיריק ובאמצע הוא מלאפוס"ם. וכך הוא האדם ג"כ מקשר עצמו עולה ממטה למעלה ובתחילה הוא רק בחי' חיריק עד שעולה.

וזהו ג"כ הפירוש והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה. כי כן הוא דרך לפעמים מוצב ארצה ויכול להיות שראשו מגיע השמימה. היינו כשיאמין שהכל מאתו ית' ולפעמים להיפוך. אף שראשו מגיע השמימה אעפ"כ יכול להיות שהוא סולם מוצב ארצה. חהו שאמר והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו:

גם נוכל לומר. סולם מוצב ארצה. קאי על התפלה שבתחלה הוא מוצב ארצה. היינו עולם העשי' ואח"כ כו' עד שיגיע לשמונה עשרה שראשו מגיע השמימה שהוא עולם האצילות. חהו מלאכי אלקים עולים ויורדים

ואחר שהשפיע מהחכמה אל תוך המדות. אזי וילך חרנה. היינו שהלך החרון אף מן העולם:

* ויפגע במקום. ויפגע הוא לשון תפלה. שהתפלל לפני הקב"ה שבכ"מ שיהי' שלא יהי' לבו חלוק על המקום ובכל מקום יהי' לבו שוה עם המקום. כמו שאומרים בשם הרב הקדוש ר' שלמה קארלינר זצוק"ל. על מה דאיתא במדרש וכן פירש"י בחומש על פסוק ואהבת את י"י אלקיך בכל לבבך פי' שלא יהיה לבך חלוק על המקום. ואמר הפ"י על המדרש אשר בכל מקום שהוא. יעבוד את השי"ת. כי יש ב"א כשהם באיזה מקום ואינם עובדים להשי"ת אומרים שהמקום גורם כי אם היה באיזה מקום אחר בוודאי היה עובד להשי"ת. ע"ז אמר המדרש שחלילה לומר כן. לזה אמר שלא יהי' לבך חלוק על המקום. כי לא המקום גורם ח"ו איזו מניעה לעבודתו ית'. כי כיון שהכל מאתו ית' ורצון השי"ת הוא שיהיה האדם כעת במקום הזה מסתמא גלוי לפניו ית' שזה המקום לא יגרום שום מניעה ח"ו לעבודתו יתברך רק המניעה הוא מצד האדם. לכך אמר המדרש שלא יהיה לבו חלוק על המקום שהוא שם. וע"ז התפלל יעקב אבינו ע"ה שבכל מקום שיהיה לא יהיה לבו חלוק על המקום.

ואח"כ אמר הכתוב וילן שם. כי לפעמים יש עת באדם שהעבודה קשה עליו ואין לו שום תענוג מהעבודה שלו עד שיש לו עג"נ ותלונה על עצמו. ובקל שיבא מזה לידי עצבות ח"ו. והעצה לזה אמר בשם אביו זצוק"ל בזה הלשון. בעת שאני ששה עשר לייטיג אני זוכר מה שלפעמים אני שני לייטיג. ובעת שאני שני לייטיג אני זוכר שלפעמים אני ששה עשר לייטיג. ועי"ז לא יפול חלילה ויעבוד עבודתו שלימה כי יבטח

ונראה דהיינו טעמא
אבינו ע"ה

אלקי השמים ואלקי
ליקח מוסר השכל הנ
הזה שהיה בן משק
אבינו ע"ה זה רבות
מחשבות שיזכה לה
הלזה ולהתחתן עם א
ומי יודע כמה שני
מחשבה זו נגמרת אצ
פתאום אמר לו אב
ברוך ואתה ארוור וא
בברוך (בר"ד ג"ט ט'),

לאליעזר להתרשל בע
שרואה תוחלתו נכזבה
למעלה שדימה בנפי
והיינו טעמא דאבר
הזכיר לו ה' אלקי
הארץ, והיינו על ז
נקרא שמה ארץ שר
קונה כיון שחפץ הט
דרך זה אם כן רא
ולעבדו באמונה ע

והנה באמת יש
אותו עבד
באמונה לאדוניו, ונה
דכתיב ואבא היום
רש"י מכאן שקפצה
שרמו אליעזר עבד
דהיום הגיע למדרגת

שהשי"ת שאלם בתחלה אם רצונם
להבראות בתכונה זו שנבראו, ואם כן
ראוי היה לארץ להשיב רבונו של
עולם כיון שהשמים וכל צבאם הם
ברואים רוחניים ועומדים במרום
לעבוד עבודת הקודש, מפני מה אהיה
אני וכל צבאי בעולם השפל הזה
נברא מחומר גם ועב כל כך, אבל
כיון שחפץ השי"ת היה שיהיה
העולם נברא על אופן זה מה שהבין
הבורא כל עולמים ית"ש דמן הצורך
שיהיה גם הארץ ומלואה לתכלית
הנרצה, לא היתה מסרבת מלהבראות
כפי רצונו ית"ש, והיינו דאמרו רז"ל
שנקרא שמה ארץ על שרצתה לעשות
רצון קונה.

וממנה נקח מוסר השכל לבל יתרעם
האדם לאמר מפני מה
נשתנתי שאי אפשר לי להיות מיושבי
בית המדרש ולעבוד את השי"ת
באופן זה, או שלא ניתן לי שכל
חריף ומחודד ואילמלי נבראתי כן
הייתי עובד השי"ת, דכיון דבורא כל
עולמים ית"ש צפה והביט שהוא ראוי
להבראות בתכונה זו אם כן ראוי לו
שיבקש להגיע לשלימותו על פי זה
הדרך רק שיהיה באמונה, והיינו
דאמר עיני בנאמני ארץ שיעבוד את
השי"ת באמונה בבחינת ארץ שרצתה
לעשות רצון קונה על פי הנ"ל.

ואחד מישראל איזה ענין אשר על פי
דרכו יוכל להגיע לתכלית הנרצה
שהוא לעבוד עבודה, למשל יש
שתכלית שלימותו להשלים עצמו
במדת עבודה ויש שנברא לתכלית
גמילת חסדים ויש לתכלית לימוד
תורה הקדושה וכיוצא בהן, ויש
שלצורך שלימותו צריך לעסוק במשא
ומתן ולקיים מצות התלויות במשא
ומתן וכיוצא בזה, ואין חילוק בין אם
עובד עבודתו באופן זה או באופן זה
דהכל על פי מה שהקורא הדורות
מראש ית"ש גזר אומר, והעיקר הוא
שעבודתו אשר יעבוד תהיה באמונה
כעבד העושה עבודתו באמונה בלי
רוח רמיה, והיינו דאמר הכתוב עיני
בנאמני ארץ דייקא, ונקט בנאמני ארץ
ולא קאמר בנאמני רוח על פי מה
דאמרו רז"ל (בר"ר ה' ח') למה נקרא
שמה ארץ שרצתה לעשות רצון קונה.

ונראה לבאר ענינו בס"ד, דהנה כל
מעשי בראשית לדעתן נבראו
ולצביונם נבראו (חולין ס'). ופירש רש"י

טו. וד"ל המדרש: כתיב (משלי י"ז ב') עבד משכיל ימשל בכך מביש ובתוך אחים יחלק נחלה,
עבד משכיל זה אליעזר ומה השכלתו אמר כבר קללתו (בקללות העבדות כמו שנאמר ארוור כנען עבד
עבדים יהיה לאחיו וכו'. עץ יוסף) של אותו האיש בידו שמא יבוא כושי אחד או כרכר אחד
וישחטנו כי מוטב לי להשחטנו בבית הזה ולא בבית אחר, ימשל בכך מביש, זה יצחק שביש
את כל עובדי כוכבים בשעה שנעקד על גבי המזבח, ובתוך אחים יחלק נחלה, בתוך ישראל מה
אלו מזכירין זכות אבות אף זה מזכיר זכות אבות, ויאמר ה' אלהי אדני אברהם וגו'.

ובה ארע כי עשית חסד עם אדוני.
במדרש ובה (בר"ר ס' ב') הדא הוא
דכתיב (משלי י"ז ב') עבד משכיל ימשול
בכך מביש ובתוך אחים יחלק נחלה,
עבד משכיל זה אליעזר, ימשול בכך
מביש זה יצחק שבייש את כל אומות
העולם בשעה שנעקד על גבי המזבח,
ובתוך אחים יחלק נחלה וכו', שאמר
אלקי אדוני אברהם כדרך שישראל
אומרים אלקי אברהם, עיין במדרש
ובה לשון המדרש.

← ונ"ל בס"ד בהקדם מאמר הכתוב
(תהלים ק"א ו') עיני בנאמני ארץ
לשבת עמדי וגו', ויש לדקדק מאי
קאמר בנאמני ארץ ולא אמר עיני
בנאמני רוח, על דרך הכתוב (משלי י"א
י"ג) נאמן רוח, אבל יש להבין ענינו
דלא כתיב בצדיקי ארץ או בחכמי ארץ
או בחסידי ארץ וכיוצא בהן אלא
בנאמני ארץ, מזה נקח מוסר השכל
דעיקר הרצון בעבודת השי"ת שיהא
העבודה באמונה בלי רוח רמיה,
דבאמת השי"ת המציא לכל אחד

טו. וד"ל המדרש: כתיב (משלי י"ז ב') עבד משכיל ימשל בכך מביש ובתוך אחים יחלק נחלה,
עבד משכיל זה אליעזר ומה השכלתו אמר כבר קללתו (בקללות העבדות כמו שנאמר ארוור כנען עבד
עבדים יהיה לאחיו וכו'. עץ יוסף) של אותו האיש בידו שמא יבוא כושי אחד או כרכר אחד
וישחטנו כי מוטב לי להשחטנו בבית הזה ולא בבית אחר, ימשל בכך מביש, זה יצחק שביש
את כל עובדי כוכבים בשעה שנעקד על גבי המזבח, ובתוך אחים יחלק נחלה, בתוך ישראל מה
אלו מזכירין זכות אבות אף זה מזכיר זכות אבות, ויאמר ה' אלהי אדני אברהם וגו'.